

บรรณานุกรม

หนังสือ

กติกิ ศิริวิรัตนโรยยงศ์. อนุสาวรีย์สำคัญของไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
แพรวทิทยา, 2514.

กอ.รณน.จว.บร. เราสู้. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2523.

ชัยอนันต์ สมุทวนิช และ สุวดี เจริญพงศ์ บรรณาธิการ. การเมือง-การปกครอง
ไทยสมัยใหม่ : รวมงานวิจัยทางประวัติศาสตร์และรัฐศาสตร์. กรุงเทพ-
มหานคร : สำนักพิมพ์สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2522.

คำรกราชานุกาต, สมเด็จพระเทพฯ. ชุมนุมพระนิพนธ์. กรุงเทพมหานคร : สำนัก-
พิมพ์คลังวิทยา, 2494.

—————. ตำนานพระพุทธรูปเจดีย์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2517.

————— และ นริศรานุกิตติวงศ์, สมเด็จพระเทพฯ. สาส์นสมเด็จพระ. กรุงเทพมหา-
นคร : สำนักพิมพ์แพรวทิทยา, 2518.

ค็อกเกอะวิลด์, อเล็กซิส เคอะ. ประชาธิปไตยในอเมริกา เล่ม 2. แปลโดย
วิภาวรรณ ชูยานนท์. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์, 2523.

นครราชสีมา, จังหวัด. ที่ระลึกสร้างแท่นฐานอนุสาวรีย์ใหม่. นครราชสีมา : โรงพิมพ์
ร่วมจิตราชสีมา, 2510

นครศรีธรรมราช, ผู้ว่าราชการจังหวัด. จังหวัดนครศรีธรรมราช งานฉลอง 25 พุทธ-
ศกวรรษ. พระนคร : โรงพิมพ์อุคม, 2500.

บรรพท บุณชื่น. ที่ระลึกพิธีเปิดอนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก. กรุงเทพมหานคร :
ม.ป.ท., 2512.

- โมทยากร. อนุสาวรีย์และสิ่งมหัศจรรย์ทั่วโลก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิทยาคาร,
2516.
- ระยอง, จังหวัด. อนุสรณ์ในพิธีเปิดอนุสาวรีย์สุนทรภู่. กรุงเทพมหานคร : บริษัทการพิมพ์,
2513.
- คิดป่ากร, กรม. นำชมกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการจัดงานสม
โภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี, 2525.
- . ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการก่อสร้างอนุสาวรีย์แห่งชาติและการจำลอง
พระพุทธรูปสำคัญ พ.ศ.2520. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิชิตเนค, 2520.
- . วีรชนค่ายบางระจัน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2519.
- . ศิลปวัฒนธรรมไทย เล่มที่ 8. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการจัดงานสมโภช
กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี, 2525.
- คิดป่ากร, มหาวิทยาลัย. วันศิลป์ ทิระศรี 2435-2525. กรุงเทพมหานคร : คณะดำเนินงาน
งานจัดทำหนังสือ "วันศิลป์ ทิระศรี", 2525.
- สงวน ไชคิสุขวัฒน์. กฎบาศรีวิชัย. เชียงใหม่ : สงวนการพิมพ์, 2506.
- ส.สุภากา. ชีวิตและงานของครูบาศรีวิชัย. พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2499.
- สามัคคีกรนิกร, สมาคม. สมเด็จพระเจ้าตากมหาราช. พระนคร : การพิมพ์ไชยวัฒน์,
2497.
- สมพงษ์ เกรียงไกรเพชร. ปูชนียสถานโบราณวัตถุไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
แพร่พิทยา, 2506.
- อนุสรณ์ในพิธีบรรพชาอุปสมบท ป.ทิบุคสังกรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภักดี
ประคินรุ, 2507.

บทความ วารสาร และหนังสือพิมพ์

- จอมขวัญ โลกปิบ. "อนุสาวรีย์ค่ายบางระจัน." ชาวกรุง 28 (กันยายน 2522) : 120-124.
- ทรงยศ แวหวงษ์. "ทหารไทย." จุลสารโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 2 (เมษายน 2518) : 43-56.
- ปณิธาน เลิศฤทธิ์. "การดำเนินการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว." เอกสารวิจัยสภา 4 (มกราคม 2521) : 1-6.
- ปราโมทย์ ทัศนาศูวรรณ. "ทุ่งช้าง." อนุสารอ.ส.ท. 16 (กุมภาพันธ์ 2519) : 6-8 และ 75-78.
- สาขสุนีย์ สุชนคร. "ม้วนชิ้นไฮแวมนั้นแล้วรัชภูมิ." อนุสารอ.ส.ท. 20 (เมษายน 2523) : 60-62.
- สุทัศน์ นำทูลสุรสันต์. "ทหารกับการเมืองไทย." จุลสารโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 2 (มกราคม 2518) : 4-12.
- สมถ คีตง. "พิธีเปิดอนุสาวรีย์วีระชนค่ายบางระจัน." ศิลปากร 20 (กันยายน 2519) : 71-80.
- สมภพ ภิรมย์. "เนื่องจากพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว." เอกสารกษัตริย์ไทย 1 (พฤษภาคม 2520) : 70-80.
- "อนุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช." สารประชาชน 6 (14 ธันวาคม 2512) : 4.
- "อนุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช." สารประชาชน 7 (20 ธันวาคม 2513) : 6.

เอกสาร

- ศิลปากร, กรม. เอกสารคณะกรรมการอนุสาวรีย์แห่งชาติ. (เอกสารเกี่ยวกับการขออนุญาตสร้างอนุสาวรีย์ทั้งหมด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2520-2526)

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ 0701.42/13 สำเนาจดหมาย เรื่อง การสร้างอนุสาวรีย์ จากกระทรวงมหาดไทย ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุก จังหวัด นายกเทศมนตรีนครกรุงเทพฯ และนายกเทศมนตรีนครธนบุรี 9 กุมภาพันธ์ 2505.

- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ 0701.43/2 จดหมายเรื่อง การสร้างอนุสาวรีย์ จากเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ 23 พฤศจิกายน 2482.
- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ 0701.43/2 บันทึกกรมศิลปากรเรื่อง การสร้างอนุสาวรีย์มหาวิฆเนศวรเจ้ารองไทยในโบราณสมัย 7 พระองค์.
- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ 0701.43/8 ร่างคำกราบบังคมทูลเปิดอนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 27 มีนาคม 2485.
- เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ 0701.43/8 ร่างคำวิสาขของ ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพิธีเปิดอนุสาวรีย์พระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 27 มีนาคม 2485.

สารานุกรมภาษาอังกฤษประเศ

"Monuments and Memorials," Encyclopaedia Britannica 15

(1963) : 777-777B.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพตัวอย่างอนุสาวรีย์กษัตริย์ราชวงศ์ในอศก

อนุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
ก. เมืองเก่า อ. เมืองเก่า จ. สุกโขทัย

อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าอู่ทอง
อ. เมือง จ. พระนครศรีอยุธยา

อนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ก. คอนเจคีย์ จ. สุพรรณบุรี

อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
วงเวียนใหญ่ จ. รบบุรี

ภาพตัวอย่างอนุสาวรีย์นักปราชญ์ส่วนท้องถิ่น

อนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งราย
อ.เมือง จ.เชียงราย

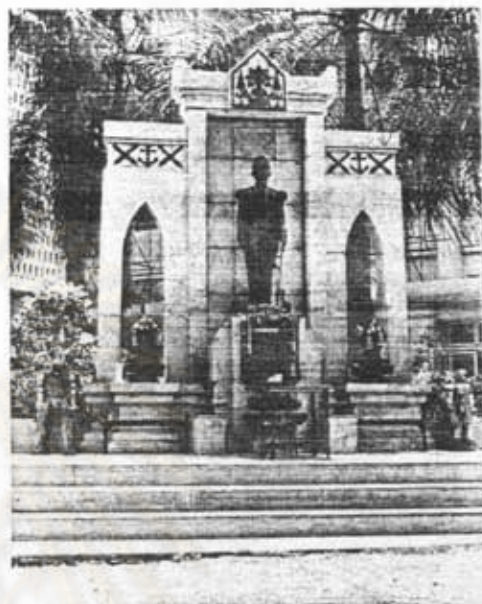
อนุสาวรีย์พ่อขุนผาเมือง
อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพตัวอย่างอนุสาวรีย์กษัตริย์ราชวงศ์จักรี

อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 1
เชิงสะพานพุทธฯ กรุงเทพฯ

อนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ
หน้าโรงละครแห่งชาติ กรุงเทพฯ

อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 5 (พระบรมรูปทรงม้า)
หน้าพระที่นั่งอนันตสมาคม กรุงเทพฯ

อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 5
หน้าศาลากลางจังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพตัวอย่างอนุสาวรีย์กษัตริย์ราชวงศ์จักรี

อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 6
หน้าสวนลุมพินีฯ กรุงเทพฯ

อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 6
กรมการรักษากินแดน กรุงเทพฯ

อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 7
หน้าตึกรัฐสภาหลังใหม่ กรุงเทพฯ

อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 5 (พระบรมรูปทรงม้า)
ในพิธีถวายบังคมและวางพวงมาลา 23 ตุลาคม

ภาพตัวอย่างอนุสาวรีย์พระบรมวงศานุวงศ์ในราชวงศ์จักรี

อนุสาวรีย์กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท อนุสาวรีย์กรมพระยากำรังราชานุภาพ
 วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพฯ หน้ากระทรวงมหาดไทย กรุงเทพฯ

อนุสาวรีย์กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
 หน้ากระทรวงยุติธรรม กรุงเทพฯ

อนุสาวรีย์กรมพระยาเทววงศ์วโรปการ
 หน้ากระทรวงต่างประเทศ กรุงเทพฯ

ภาพถ่ายอนุสาวรีย์พระบรมวงศานุวงศ์ในราชวงศ์จักรี

อนุสาวรีย์กรมพระจันทบุรีนฤนาถ
หน้ากระทรวงพาณิชย์ กรุงเทพฯ

อนุสาวรีย์กรมหลวงสงขลานครินทร์ (พระบรม-
ชนกนาถ) ศิริราชพยาบาล กรุงเทพฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพถ่ายอย่างอนุสาวรีย์เกี่ยวกับเหตุการณ์สู้รบและทหาร

อนุสาวรีย์ทหารอาสา
สนามหลวงด้านทิศเหนือ กรุงเทพฯ

อนุสาวรีย์ปราบกบฏ (อนุสาวรีย์พิทักษ์รัฐ-
ธรรมนูญ) หล้าสี่ กรุงเทพฯ

อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
พญาไท กรุงเทพฯ

อนุสาวรีย์วีรชัย
สมรภูมิท่าแพ จ.นครศรีธรรมราช

ภาพตัวอย่างอนุสาวรีย์เกี่ยวกับเหตุการณ์สู้รบและทหาร

อนุสาวรีย์วีรกรรมพลเรือน ทหาร คำรวจ
อ.ทุ่งช้าง จ.น่าน

อนุสาวรีย์ราษฎร์
อ.ละหารทราย จ.บุรีรัมย์

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพตัวอย่างอนุสาวรีย์สามมัญชนที่แสดงความคิดทหารนิยม และชาตินิยม

อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี (คุณหญิงโม)
อ.เมือง จ.นครราชสีมา

อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์

อนุสาวรีย์ท้าวเทพกษัตรี ท้าวศรีสุนทร
อ.เมือง จ.ภูเก็ต

อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน
อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี

ภาพตัวอย่างอนุสาวรีย์สามมูรณ

อนุสาวรีย์พระยาธรรมาธิปัตย์
(ค.ศ. ๒๓๖๖) จ. กว่าง

อนุสาวรีย์พระครูบาทูวิชัย
เจียงคอบุสเทพ จ. เชียงใหม่

อนุสาวรีย์พระยาภักดีชุมพล (เจ้าพ่อพระยาแล)
อ. เมือง จ. ชัยภูมิ

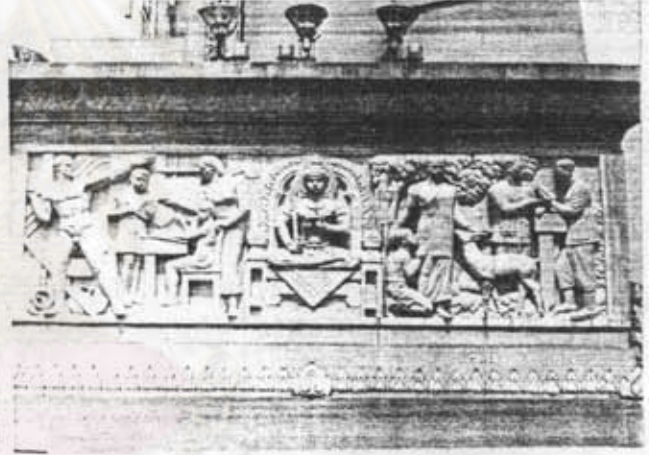
อนุสาวรีย์สุนทรภู่
อ. แกลง จ. ระยอง

ภาพตัวอย่างอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
ถนนราชดำเนินใน กรุงเทพมหานคร

ภาพปั้นนูนบริเวณปีกหังสีค่านของอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

ภาพปั้นนูนเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวและเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เพื่อให้เป็นประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ในภาพนอกจากจะแสดงให้เห็นความสำคัญของคณะราษฎร ซึ่งเน้นไปที่ทหารและปัญญาชนแล้ว ยังปรากฏภาพของกรรมกร ชาวนา ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศอีกด้วย (ซึ่งไม่ปรากฏบ่อยนักในอนุสาวรีย์ไทยทั่วไป) ภาพสุดท้ายเป็นภาพของความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ และความผาสุกของประชาชน ภาพที่ปรากฏทั้งหมดจึงเป็นเสมือนตัวแทนที่จะบอกเล่าและยืนยันว่าการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้เป็นไปเพื่อความเจริญก้าวหน้าและความผาสุกของประชาชนส่วนใหญ่ ภาพปั้นนูนเหล่านี้นอกจากจะง่ายต่อการสื่อสารกับประชาชนไทยทั่วไปแล้วโดยลักษณะของอนุสาวรีย์ยังเอื้ออำนวยต่อการให้ผู้ชมเข้าไปพิจารณาโดยใกล้ชิดอีกด้วย

รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับอนุสาวรีย์ที่เป็นตัวแทนของท้องถิ่น

อนุสาวรีย์ที่ปรากฏอยู่ในคางจังหวัดนั้นไม่จำเป็นเสมอที่จะต้องเป็นอนุสาวรีย์ที่เป็นตัวแทนที่แท้จริง หรือเป็นความคองการของประชาชนในส่วท้องถิ่น เพราะมักปรากฏอยู่เสมอว่าอนุสาวรีย์ที่สร้างขึ้นในคางจังหวัดนั้นเป็นอนุสาวรีย์ที่เป็นบุคคลสำคัญในระดัชชาติ หรือบุคคลสำคัญจากส่วกลางซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับส่วท้องถิ่น เช่น อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 5 และอนุสาวรีย์รัชกาลที่ 6 ที่สร้างขึ้นกันอย่างมากมาย เป็นค่น ในที่นี้การจักแบ่งให้เห้นซึคซึนของอนุสาวรีย์ที่เป็นตัวแทนที่แท้จริงของส่วท้องถิ่นนั้นก็เพื่อที่จะแสดงให้เห้นในบางส่วว่า ส่วกลางไคส่งตัวแทน หรือพยายามที่จะเข้าไปมีอิทธิพลเหือส่วท้องถิ่นมากน้อยเพียงไค

ค้วยเหตุที่กล่าวมาแล้วนี้เอง การจักอนุสาวรีย์ไคว่าเป็นตัวแทนที่แท้จริงของท้องถิ่นนั้น จึงจักแบ่งจากอนุสาวรีย์ของบุคคลที่มีความสำคัญโดยตรงกับท้องถิ่น ถึงแม้ว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับส่วกลางหรือไม่ก็ตาม (ส่วใหญ่แล้วจะเกี่ยวข้องกับส่วกลางในฐานะที่สับสนุน หรือจงรักภักคึกับส่วกลาง ไม่เช่นนั้นแล้วก็มักจะมีไครับการอนุมัติให้เป็นอนุสาวรีย์แห่งชาติ) ส่วอนุสาวรีย์ส่วท้องถิ่นที่เป็นภาพตัวแทนในระดัชชาติ เช่น อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี อนุสาวรีย์ท้าวเทพกษัทรท้าวศรีสุนทร หรืออนุสาวรีย์สุนทรภู่ เป็นค่น ในที่นี้ไม่จักเป็นอนุสาวรีย์ที่เป็นตัวแทนที่แท้จริงของส่วท้องถิ่น เพราะอนุสาวรีย์เหล่านี้ไคถูกสร้างขึ้น หรือถูกทำให้เป็นอนุสาวรีย์ที่คอบสนอง หรือสับสนุนความคึคความคองการของส่วกลางมากกว่า

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการศึกษา

นายพิบูลย์ หัตถกิจโกศล เกิดวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ.2502 จังหวัดเพชรบูรณ์ สำเร็จปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2523 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทสาขารัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2524.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย